

GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc college van B en W
cc pers

DATUM 12 mei 2022
ZAAKNUMMER 1106719
BEHANDELD DOOR Monice Hak
TELEFOON (035) 629 2434
UW KENMERK
BIJLAGEN -
BETREFT Voortgang Transitievisie Warmte Hilversum

Geachte raads- en commissieleden,

Op 7 oktober 2021 is de [Transitievisie Warmte](#) (TVW) voor Hilversum vastgesteld. Daarmee is er richting gegeven aan de manier waarop we Hilversum de komende jaren gaan voorbereiden om van het aardgas af te gaan. De komende jaren hoeft er in Hilversum niemand gedwongen van het aardgas af. Dat is besloten aan de hand van de eerste technische analyse, waaruit bleek dat zich vooralsnog geen vanzelfsprekende collectieve warmte alternatieven aandienen voor de Hilversumse wijken en buurten. Daarom geven we prioriteit aan energie besparen en isoleren en het faciliteren van bewoners bij een individuele aanpak. Om bewoners daarin goed te ondersteunen, heeft de gemeente in de Transitievisie Warmte enkele uitvoeringslijnen benoemd. Voor deze uitvoeringslijnen is nu een eerste vertaalslag gemaakt naar realisatie en daarin wordt de samenwerking gezocht met betrokken partijen, zoals die zijn genoemd in de TVW. We zetten lopende activiteiten door en waar nodig scherpen we die aan in lijn met de doelen en ambities uit de TVW. De afstemming tussen activiteiten binnen het programma energietransitie is geborgd door opname van de TVW in het [Jaarplan Energietransitie 2022](#).

In deze collegebrief geven we u zoals toegezegd een beknopt overzicht van de stappen die we sinds de vaststelling van de TVW hebben gezet met betrekking tot de uitvoeringslijnen. Daarbij geven we voor het totaalbeeld ook aan op welke reeds lopende zaken onder het programma Energietransitie deze uitvoeringslijnen aanhaken.

Stand van zaken uitvoeringslijnen Transitievisie Warmte

- 1) Informatievoorziening: Versterken Energiedienstenbedrijf Gooi & Vecht (EDB) en energieloket Duurzaam Bouwloket (DBL), optimaliseren uitvoeringsketen, verbeteren vindbaarheid door bewoners.

In deze lijn zetten we in op het zoveel mogelijk faciliteren van bewoners bij het verduurzamen van hun woning.

Dit doen we door het verbeteren van het centrale punt waar bewoners terecht kunnen met vragen, voor informatie en voor de ondersteuning van advies naar realisatie. Deze keten dient zo goed mogelijk aan te sluiten bij de behoefte van bewoners en daartoe zo optimaal mogelijk georganiseerd te zijn. Eén loket (DBL) waarachter advies (energiecoaches en DBL) en realisatie (EDB) zijn georganiseerd.

Lopende zaken programma energietransitie:

- Het Energiedienstenbedrijf Gooi & Vecht (EDB) is sinds 2021 operationeel. Het jaarplan 2022 is vastgesteld en de financiering is tot en met 2023 gegarandeerd. Het EDB heeft als opdracht te zorgen voor een soepele en nauwe samenwerking tussen de verschillende uitvoerende partijen die de verduurzaming van de woning verzorgen (aannemers, bouwers, leveranciers, installateurs én opleidingen);
- De energiecoöperaties HilverZon en HET pakken lokale aandachtspunten op, zoals informatievoorziening en -bijeenkomsten voor inwoners, collectieve inkoopacties, energiecoachgesprekken en begeleiding bij het opstarten van lokale energie-initiatieven;
- In samenwerking hebben Hilverzon en HET in opdracht van de gemeente de uitvoering van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) opgepakt en hiervoor samen één ongedeelde werkorganisatie ingericht. Deze RREW-rijksbijdrage heeft tot doel de energiearmoede te beperken door extra inzet te plegen op kleinere isolatiemaatregelen en energieadvies. In Hilversum zijn door deze actie 5000 huishoudens bereikt met een gerichte brief waarvan 3000 huurwoningen in de wijken waar ook veel energiearmoede voorkomt. Tot op heden zijn in dit kader bijna 1000 adviezen gegeven (ruim 500 huurders en ruim 400 koop). Daaronder vallen korte telefonische adviezen, maar ook gesprekken met een energiecoach (ongeveer 350) of bezoek conciërge. Daarnaast zijn bijna 4500 bonnen uitgegeven voor kleinere isolatiemaatregelen, waarvan reeds ruim 3000 zijn besteed;
- Er is een regulier werkoverleg met Hilverzon, DBL en EDB dat tot doel heeft tot een betere afstemming van activiteiten te komen, zodat inwoners adequaat worden geholpen (zie ook uitvoeringslijn 3). Daarbij worden de leerervaringen en inzichten uit lopende projecten zoals de PAW Hilversumse Meent, VVE-project en Acaciapark gebruikt om deze keten verder te optimaliseren. Vast agendapunt van dit overleg is:
 - Communicatie en informatievoorziening door alle, dus ook gemeente, betrokken partijen richting inwoners;
 - De professionalisering en doorontwikkeling van betrokken partijen zoals de energiecoöperatie en realisatie van 1 centraal energieloket.

Gerealiseerd sinds de vaststelling TVW:

- Het lopend contract met DBL, is verlengd en in dat kader zijn werkafspraken gemaakt met betrekking tot hun rol als informatieportal, het telefonisch aanspreekpunt voor inwoners, het geven van adviesgesprekken aan huiseigenaren en het doorverwijzen naar uitvoerende partijen.

Waar werken we aan:

- Eind 2022 wordt het energieloket opnieuw, regionaal, aanbesteed. Hiervoor worden op dit moment in regioverband de kaders opgesteld, gericht op het realiseren van:
 - Een centraal energieloket dat bewoners helpt concrete stappen te zetten in hun eigen energietransitie door het bieden van advies en door te verwijzen naar uitvoerende partijen onder de paraplu van het EDB;
 - Een loket dat vindbaar, onafhankelijk en betrouwbaar is;
 - En een loket dat door hun aanbod en faciliteiten de vraagkant kan activeren.

- 2) Routekaarten woning typologieën: Routekaarten uitwerken voor de meest voorkomende woning typologieën in Hilversum, met daarbij een uitwerking voor de uitvoering en indicatie van de kosten.

Er zijn in Hilversum veel buurten waar de woningen hetzelfde bouwjaar hebben of van hetzelfde type zijn. De verduurzamingsopgave wordt makkelijker gemaakt als er routekaarten zijn voor de meest voorkomende woningtypen in Hilversum. Op basis van deze routekaarten worden all-in pakketten ontwikkeld (zie ook uitvoeringslijn 3), waarmee woningeigenaren uiteindelijk zelf een keuze kunnen maken voor maatregelen die het beste bij hun individuele situatie passen.

Lopende zaken programma energietransitie:

- In het kader van de Proeftuin Aardgasvrije Wijken zijn er voor de Hilversumse Meent reeds 7 van deze routekaarten ¹ontwikkeld;
- Er wordt al gewerkt aan een stapsgewijze aanpak (uitvoering) voor het verduurzamen van de 5 meest voorkomende woningtypen in de Hilversumse Meent, met name in het lopende koplopertraject waarover u recent via de [raadsinformatiebrief jaarplan 2021-2022 PAW Hilversumse Meent](#) bent geïnformeerd.

Gerealiseerd sinds de vaststelling TVW:

- Het EDB werkt in opdracht van de gemeente Hilversum een plan uit om voor de meest voorkomende woningtypen in Hilversum routekaarten (uitvoeringslijn 2) en daarbij behorende all-in pakketten (uitvoeringslijn 3) te ontwikkelen.

Waar werken we aan:

- Ontwikkelingen gaan snel en voortschrijdend inzicht op basis van lopende trajecten vragen erom dat deze routekaarten actueel en accuraat gehouden worden. We maken afspraken met o.a. het EDB over het actualiseren en aanvullen van bestaande routekaarten, zodat deze bruikbaar blijven. Hier vallen ook afspraken onder, zoals het verbeteren van de presentatie van de staalkaarten en een betere aansluiting op bepaalde doelgroepen.
- Deze werkwijze - en het door hen in opdracht van de gemeente te ontwikkelen plan - van het EDB is 1 van de verkozen praktijkvoorbeelden voor de doorontwikkeling van de contingentenaanpak van TNO. Daarmee staat deze aanpak ook landelijk onder de aandacht. De contingentenaanpak is gebaseerd op groepen van gebouwen of woningen met vergelijkbare kenmerken waarop een identieke verduurzamingsoplossing toepasbaar is. Door deze vraagbundeling wordt een meer uniforme renovatieaanpak mogelijk. Hierdoor kunnen renovaties, zoals de verduurzaming van de woning, efficiënter, sneller en goedkoper uitgevoerd worden.
- De inzet van modelwoningen, ambassadeurs en het actief delen van ervaringen met duurzame woning renovaties door woningeigenaren, via onder andere het energieloket.

- 3) All-in pakketten: Voor de meest voorkomende woning typologieën all-in pakketten ontwikkelen met 1) een aanpak op basis van isolatie, ventilatie en installatie, 2) daarbij behorende indicatieve kosten en 3) financieringsmogelijkheden voor de verduurzaming van de woning.

De afgelopen jaren is er in samenwerking met partners, waaronder het EDB, gestart met de ontwikkeling van all-in pakketten en het aantrekken van aanbieders van die pakketten voor woningen uit de jaren '30, '70, '90 en VvE's. De eerste pakketten worden nu ter uitvoering gebracht en daarmee worden de eerste ervaringen opgedaan. Dit begint klein en experimenteel om uiteindelijk te kunnen opschalen naar grotere aantallen. De all-in pakketten sluiten aan op de routekaarten voor de meest voorkomende woning typologieën (uitvoeringslijn 2). Daarmee is het in feite een collectieve aanpak, doordat grotere groepen huiseigenaren met eenzelfde woningtype langs standaardpakketten geholpen kunnen worden: "1 oplossing voor een grotere groep woningen".

¹ In de Hilversumse Meent heten deze staalkaarten

Het gaat hier nadrukkelijk niet alleen om de ontwikkeling van all-in pakketten, maar ook om het organiseren van de marketing en verkoop van deze pakketten via bijvoorbeeld de energiecoöperaties, of zoals dat nu via collectieve acties wordt uitgezet in de pilot rondom het Acaciapark.

Gerealiseerd sinds de vaststelling TVW:

- In de PAW Hilversumse Meent zetten 20 tot 30 koplopers de eerste stappen richting de verduurzaming van hun jaren '70 woning. Voor deze groep ontwikkeld het EDB een op maat aanbod, op basis van de routekaart voor dat type woning.
- In het Acaciapark biedt het EDB een all-in pakket voor woningen vanaf bouwjaar 1995 aan.
- De samenwerking 'Duurzame-VvE' biedt VvE's in Hilversum en onze regio begeleiding bij de verduurzaming.

Waar werken we aan:

- Het EDB is als uitvoerende partner betrokken bij de PAW Hilversumse Meent en het Acaciapark. De ervaringen en all-in pakketten daar ontwikkeld zijn voorbereidend op de aanpak en uitrol voor heel Hilversum. Vanuit deze pilots maken we samen met het EDB en andere partners, zoals de woningcorporaties en de energiecoöperaties, de stap naar grootschalig aanbod (zie ook bij regulier overleg onder uitvoeringslijn 1).
- Het EDB werkt in haar plan uit hoe zij all-in pakketten gaat ontwikkelen voor de meest voorkomende woningtypen in Hilversum;

- 4) Ondersteuning initiatieven: Informatie en begeleiding bieden aan bewoners en bewonersinitiatieven bij het opstarten van een plan, initiatief of ambassadeursrol.

We geven de ruimte aan buurten en bewoners die zelf stappen willen ondernemen om van het aardgas af te gaan. Voorstellen van initiatiefnemers, zowel particulier als commercieel, beoordelen wij aan de hand van ons Afwegingskader Energie-initiatieven (bijlage IV TVW). Zo kunnen wij niet alleen onze eigen gemeentelijke rol bepalen, maar dit afwegen tegen de ondersteuning die andere partners bieden of kunnen bieden.

Lopende zaken programma energietransitie:

- Bewoners en buurtinitiatieven kunnen via het DBL en de energiecoöperaties informatie, advies en begeleiding krijgen.

Waar werken we aan:

- In Kerkelanden werken we met de lokale energiecoöperatie VerKEN en HET samen aan een verkenning van de mogelijkheid voor een Buurt Energie Systeem.
- In Hilversum Oost gaan we met Waternet, de woningcorporaties en HET een vooronderzoek doen naar gebruik van warmte uit het effluent van de Rioolwaterzuivering.

- 5) Aandacht voor monumenten: All-in pakketten ontwikkelen voor monumentale woningen en drempels wegnemen middels de nieuwe welstandsnota.

Monumenten en beschermd stadsgezicht staan ook voor de verduurzamingsopgave, maar tegelijkertijd dienen zij vanuit welstandsbeleid hun uitstraling te behouden. Nieuwe richtlijnen en een standaard aanbod moeten dit beter mogelijk maken. De verduurzamings- en verruimingsmogelijkheden voor (Rijks)monumenten zijn in verhouding tot beschermd stadsgezicht beperkt. De lopende actualisatie van de welstandsnota is nu de eerste stap die in dit kader genomen moet worden. Daarom wordt nu minder prioriteit gegeven aan deze uitvoeringslijn vanuit de TVW.

Lopende zaken programma energietransitie:

- Voor de regio Gooi en Vechtstreek is er, in samenwerking met Groene Grachten, de Groene Menukaart ontwikkeld. Voor monumentale arbeiderswoningen en villa's geven deze menukaarten meer dan 70 mogelijke duurzame maatregelen, tips voor energie besparen en duurzaam energie opwekken, en alle financiële en juridische keuzes (zoals het aanvragen van vergunningen). Met de rekentools kunnen bewoners een snelle inschatting maken van de investeringskosten, besparing op CO2 en op de energierekening. Ook kan er persoonlijk advies aangevraagd worden.

Waar werken we aan:

- Actualisatie van de welstandsnota, waarbij onder andere wordt gekeken naar:
 - o Vereenvoudigen van de procedure om vergunning te krijgen voor aanpassing van woningen in beschermd stadsgezicht;
 - o Het verbeteren van de communicatie over procedure en eisen (met voorbeelden) richting bewoners.
- Het EDB is gevraagd om all-in pakketten voor monumentale woningen mee te nemen in hun plan van aanpak.

- 6) Voortzetten huidige instrumenten: Het voortzetten, actualiseren en verbeteren van huidige instrumenten zoals de Duurzaam Wonen lening, de samenwerking met energiecoöperaties, prestatieafspraken met de woningcorporaties.

De instrumenten die we de afgelopen jaren hebben ingezet en die succesvol blijken, blijven we inzetten ten behoeve van de verduurzamingsopgave. Per uitvoeringslijn is aangegeven wat specifiek op die uitvoeringslijn vanuit het programma energietransitie betrekking heeft. Daarnaast zijn er nog instrumenten die hier apart worden genoemd.

Waar werken we aan:

- We continueren de inzet van de Duurzaamheidslening, vernieuwd en uitgebreid onder de naam Duurzaam Wonen lening. Op die manier kunnen we inwoners tegen een gunstige rente een lening aanbieden om maatregelen voor de woning die bijdragen aan bredere duurzaamheidsdoelen te financieren. Hiervoor zijn drie verschillende instrumenten inzetbaar:
 - o Duurzaam Wonen Lening: een Stimuleringslening die:
 - a. consumptief of
 - b. hypothecair,wordt verstrekt aan een natuurlijk persoon (niet zijnde een VvE) ten behoeve van de financiering van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van de duurzaamheidsmaatregelen
 - o Duurzaam Wonen Verzilverlening: Een Verzilverlening die wordt verstrekt aan een natuurlijk persoon (niet zijnde VvE) ten behoeve van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van de Duurzaamheidsmaatregelen
- Met de woningcorporaties maken we in het kader van de prestatieafspraken ook afspraken met betrekking tot de energietransitie.

- 7) Monitoren en evalueren: De aanpak van de warmtetransitie monitoren, evalueren en aanscherpen.

We kiezen in de uitvoering bewust voor een projectmatige aanpak, waardoor we focus aan kunnen brengen in onze eigen werkzaamheden en in onze afspraken met partners. Door dit voortdurend te monitoren en te evalueren houden we regie op de doelen en resultaten.

Gerealiseerd sinds de vaststelling TVW

- In Januari 2022 is het monitoringsplan Energietransitie vastgesteld met het bijbehorende dashboard. Met het dashboard rapporteren we jaarlijks aan de raad de stand van zaken.

8) Collectieve warmte: meer regie op geothermie en onderzoek naar collectief.

Als gemeente willen we goed voorbereid zijn op toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de warmtetransitie. Voorlopig starten we zelf geen initiatief, maar nemen we een open houding aan ten opzichte van initiatieven die zich aandienen (zie ook uitvoeringslijn 4). We willen onderzoek door externe partijen aanjagen. U heeft als gemeenteraad voor 2022 extra geld beschikbaar gesteld om actief op zoek te gaan naar partijen en initiatieven rondom collectieve warmteprojecten.

Waar werken we aan:

- We gaan een warmteregisseur aantrekken², die aan de slag gaat met het in kaart brengen en beantwoorden van strategische en beleidsvragen ten aanzien van de collectieve mogelijkheden binnen de warmtetransitie. Daarbij gaat het onder andere om het aanjagen van kansen en het van de grond krijgen van projecten. Maar ook over het uitwerken van vraagstukken over de vraag- en aanbodzijde, de benodigde infrastructuur, de gemeentelijke regierol, het voorkomen van desinvestering en het borgen van het publieke belang;
- Met onze regiogemeenten en partners onderzoeken we de mogelijkheden om werk met werk te maken door de inzet van de warmteregisseur te combineren met regionale activiteiten op dit vlak. Het gaat dan om de aansluiting op de vanuit de RES beschikbaar gestelde middelen en lopende initiatieven van derden in de regio met betrekking tot geothermie.

Financiën, Middelen en Capaciteit

De basis voor de uitvoering wordt gedekt vanuit de bestaande middelen in de begroting. In de TVW is aangegeven dat de resultaten in de uitvoering mede worden bepaald door de vanuit het Rijk beschikbaar te stellen extra middelen.

In de decembercirculaire 2021 van het rijk is een totaal budget van € 40 miljoen aangekondigd als Rijksbijdrage voor de uitvoeringskosten van gemeenten in relatie tot het klimaatakkoord. Dit wordt via de meicirculaire 2022 van het rijk geëffectueerd. U zult daar mettertijd nader over worden geïnformeerd via de gebruikelijke route. Het voor Hilversum geprognostiseerde bedrag bedraagt € 208.000.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

² met de beschikbaar gestelde middelen (2 x € 50.000) op basis van de door uw raad bij de begrotingsbehandeling 2022 van 10 november 2021 aangenomen amendementen A21/185 en A21/194